

مراسم کومسای بعد از ۲ سال تعطیلی در اورامان تخت برگزار شد

جشن انجمن عقلا

مراسم کومسای

نیلوفر حامدی؛ «کُ» به معنای انجمن و «مسای» به معنای یادگیری؛ این نزدیک‌ترین ترجمه‌ای است که می‌توان از جشنی با قدمت چندین هزار سال در ایران داشت؛ جشنی که در یکی از تماشایی‌ترین نقاط ایران، یعنی خطه کردستان، هرساله و در میانه اردیبهشت برگزار می‌شود؛ جشنی که بالاخره و بعد از گذشت دو سال و با کاهش شیوع ویروس کرونا در کشور برگزار شد و بار دیگر مردم را از سراسر ایران به روستای اورامان تخت کشاند.

مراسم کومسای

تعطیلی‌های کرونا از یک سو و فشارهایی که نسبت به برگزاری چنین جشن‌هایی وجود دارد از سوی دیگر سبب شده بود تا آخرین لحظه تردیدهای زیادی برای برگزاری این جشن داشته باشد. درست در روز ۱۵ اردیبهشت و در زمانی که کمتر از ۲۰ ساعت به تاریخ برگزاری جشن کومسای زمان باقی مانده بود، وقتی در روستا قدم می‌زدید و از مردم محلی درباره جشن می‌پرسیدید، نظرات متفاوت بود. کاک‌سامان از اهالی روستا از جمله کسانی بود که می‌گفت حتی یک ساعت قبل از برگزاری جشن هم امکان دارد همه چیز لغو شود؛ «این دو سال که به خاطر کرونا همه چیز تعطیل بود، اما قبل از آن، هر سال یک داستانی وجود داشت. برای همین هم نمی‌توانیم به‌طور قطع بگوییم مراسم حتما فردا برگزار می‌شود. انکار برخی از مسئولان با برگزاری این جشن‌ها مخالف هستند و همین هم سبب می‌شود سنگ‌های زیادی سر راه برگزارکنندگان قرار دهند. مثلا سال گذشته باید به فرار هر سال جشن انار در روستای سلین برگزار می‌شد، اما در آخرین لحظات اجازه برگزاری ندادند. درحالی‌که مردم خیلی برنامه‌ریزی کرده بودند. بالاخره این جشن‌ها بهانه‌ای برای شادی مردم است، اما این رفتارها باعث می‌شود خیلی اوقات تا چند ساعت قبل از شروع مراسم هم قطعیتی وجود نداشته باشد». روستا شلوغ است. از آغاز فروردین اوضاع همین بوده است. هر گوشه و کناری، خانه اجاره‌ای دیده می‌شود و مسافرانی که چند سال به خاطر کرونا از تفریحات زیادی و ازجمله سفر دور مانده بودند، حالا کویبی رها شده‌اند و این روستا را هم به عنوان مقصد سفر خود انتخاب کرده‌اند. فروشگاه‌های سوغاتی غلغله است و پلاک‌های متنوع خودروها به خوبی نشان می‌دهد که روستا میزبان مسافرانی از همه کشور شده است. از دو هفته پیش بررسی برای تاریخ برگزاری جشن را شروع کرده بودم، اما فعالان گردشگری بومی هم گفته بودند که شرایط به گونه‌ای است که نمی‌توان نظر قطعی داد. بیشتر احتمالات بر این بود که ۱۶ اردیبهشت جشن برگزار می‌شود. ما هم در روستا و به امید برگزاری جشن در انتظار صبح ۱۶ اردیبهشت ماندیم.

مسافرانی از تکابان تا یزد برای تماشای کومسای

ساعت هفت بیدار شدم به سمت محل برگزاری جشن حرکت

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

روی سکو رفتند و دقیایق درباره این جشن، تاریخچه آن و همچنین میهمان نوازی مردم منطقه گفتند. همچنین به واسطه حضور چند مسافر غیرایرانی که به رسم هر سال در این جشن حاضر می‌شوند، تاریخچه کومسای به زبان انگلیسی هم بیان شد تا بالاخره نوبت به بخش اصلی رسید؛ آن‌هم اینکه جشن کومسای اساسا چیست و چه تاریخی را در پشت سر خود دارد؟

روایتی وجود دارد که می‌گوید روزی یکی از مردمان پیر شالیبار به نام درویش گومار که الان آرامگاه او در روستای میمو از توابع بخش مرکزی شهرستان سروآباد است، پیش پیر شالیبار رفته و از کمبود شیر دام‌های خود کله و شکایت می‌کند. پیر شالیبار به او می‌گوید درویشی که حالا در قید حیات نیست، گره از مشکل تو باز می‌کند، تو به آرامگاه او برو، در نزدیکی مزارش قطعه سنگی هست، قطعه‌ای

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

بُبر و به مشک دام‌های خود ببند تا شیرشان افزون شود. به همین خاطر هنوز هم در پایان مراسم کومسای تکه سنگی را می‌بُرند و برای تبرک با خود می‌بُرند.

رفراندومی مردمی در یک آیین باستانی

کومسای حالا اما تنها به شکل نمادین برگزار می‌شود و اصلی‌ترین بخش آن به انتخاب عاقلان روستا مربوط می‌شود. ماجرا از این قرار است که چند نفر از ریش‌سفیدان نامزد می‌شوند تا در یک رای‌گیری کاملا دموکراتیک، مردم آنها را به عنوان مسئولان روستا انتخاب کنند. عقلاي منتخب نهايي، مدیریت امور کشاورزی، دامداری و دیگر کارهای روستا را برای سال پیش‌رو بر عهده دارند. از آنجایی که دیگر روستاها با ریش‌سفیدان اداره نمی‌شود و دهباری دارد، این جشن تنها به شکل نمادین برگزار شد. تعدادی از پیرمردهای روستا

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

روی سن رفتند و تعدادی از اهالی روستا هم به آنها رای دادند. در میانه‌های برنامه، گروهی از دف‌نوازان با نواهای کردی شور و حرارتی خاص به فضا بخشیده بودند.

جشن در پایان و با معرفی منتخان مردم و موسیقی به پایان می‌رسد. کومسای در حالی با گذشت چندین هزار سال هنوز در اورامانات برگزار می‌شود که آیین‌های باستانی و قدیمی ایران، در نقاط مختلف کشور، هر روز بیش از گذشته رو به فراموشی می‌روند. همان‌طور که «قطب‌الدین صادقی»، کارگردان و نویسنده کردستانی گفته است: «بسیاری از سنت‌های گذشته در مناطق مختلف ایران به فراموشی سپرده شده‌اند و با اینکه کومسای مانند قبل برگزار نمی‌شود، اما هنوز پس از هزار سال با استقبال چندهزارنفری مردم مواجه می‌شود.»

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان

مراسم کومسای در اورامان تخت، کردستان